

Вакім Вадад Еліасівна,
*аспірант кафедри господарського права,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: misswakim06@gmail.com
ORCID 0000-0003-4702-5283*

doi: 10.21564/2414–990x.137.102006
УДК 346.5:005.591.6

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Розглянуто поняття, функціональні види та основні ознаки спеціальних режимів господарювання. Проаналізовано цілі та особливості впровадження спеціальних правових режимів господарювання у різних сферах економіки на прикладі суднобудування та обігу лікарських засобів. Проведено аналіз національного законодавства України щодо моделей спеціальних режимів інноваційної діяльності. Запропоновано елементи національної інноваційної системи, які потенційно могли б стати об'єктами спеціального режиму інноваційної діяльності.

Ключові слова: інноваційна діяльність; спеціальний режим; технопарк; види спеціальних режимів; спеціальна економічна зона; технополіс.

Вакім В. Э., аспирант кафедры хозяйственного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков.
e-mail: misswakim06@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4702-5283

Методология формирования специального режима инновационной деятельности: постановка проблемы

Рассмотрены понятия, функциональные виды и основные признаки специальных режимов хозяйствования. Проанализированы цели и особенности внедрения специальных режимов хозяйствования в различных сферах экономики на примере судостроения и оборота лекарственных препаратов. Анализируется национальное законодательство Украины касательно моделей специальных режимов инновационной деятельности. Предложены элементы национальной инновационной системы, которые потенциально могли бы стать объектами специального режима инновационной деятельности.

Ключевые слова: инновационная деятельность; специальный режим; технопарк; виды специальных режимов; особая экономическая зона; технополис.

Вступ. Протягом останнього століття людство зробило великий крок уперед у розвитку технологій в усіх сферах життя: енергозабезпечення, озброєння,

медицина, транспорт, побут, розваги тощо. Ці позитивні зміни були б неможливі без створення та впровадження інновацій у виробництво.

У сучасних економіках інноваційні процеси функціонують у межах так званих національних інноваційних систем, які являють собою комплекс організаційно, економічно та юридично взаємодіючих суб'єктів наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, інші підприємства, установи, організації, які здійснюють, забезпечують та/або сприяють проведенню наукових досліджень, розробленню, комерціалізації та практичному застосуванню (в реальному секторі економіки) результатів інтелектуальної діяльності та інноваційних об'єктів у межах національних кордонів.

Однак інноваційна діяльність і, зокрема, діяльність з впровадження інноваційної продукції характеризуються надзвичайною комерційною ризикованістю. Ці ризики не завжди можуть бути нейтралізовані за рахунок існуючих приватноправових інститутів, зокрема страхування. Тому необхідною умовою для розвитку інновацій є впровадження таких правових режимів, що виконували б роль своєрідних компенсаторів можливих втрат, забезпечували державну підтримку наукових досліджень та їх подальшого перетворення на прибуткові проекти або конкурентоспроможні продукти.

Для комерціалізації ризикового середовища здійснення інноваційної діяльності спеціальні режими мають охоплювати або усі ланки національної інноваційної системи, або окремі, найбільш визначальні для збереження кінцевого результату – технологічного переозброєння національної виробничої бази.

Аналіз літературних даних. Проблемам інноваційної діяльності присвячені дослідження учених-юристів та економістів: Д. В. Задихайла (D.V. Zadykhaïlo), Ю. Є. Атаманової (Yu.Ye. Atamanova), О. М. Давидюка (O. M. Davydiuk), Ю. М. Жорнокуя (Yu.M. Zhornokuy), Д. Александрова (D. Aleksandrov), А. І. Денисова (A. I. Denysov), Ю. Бажала (Yu. Bazhal), П. Беленького (P. Belenkyi), В. Беренса (V. Berens), Г. Бірмана (H. Birman), В. Власової (V. Vlasova), проте деякі питання все ще потребують висвітлення. Різні аспекти формування та функціонування спеціальних режимів розглянуто в роботах Л. Таран (L. Taran), О. Зельдіної (O. Zeldina), О. Буткевича (O. Butkevych), О. Олійника (O. Oliinyk), Ю. Бронвої (Yu. Bronova) та інших.

Мета і завдання дослідження – проаналізувати цілі та особливості впровадження спеціальних правових режимів господарювання у різних сферах економіки (на прикладі суднобудування та обігу лікарських засобів); вивчити законодавство України щодо моделей стимулювання інновацій.

Виклад основного матеріалу. Законодавство України не містить визначення поняття спеціального правового режиму. Проте науковцями зроблено чимало спроб його сформулювати. Так, Л. В. Таран (L. V. Taran) визнає, що поняття «спеціальний правовий режим» є комплексним. Комплексність цього поняття визначається розповсюдженням на його одержувачів цілої низки пільг водночас, що включають податкові, митні, валютно-фінансові, трудові та інші види пріоритетів, надання яких спрямоване на досягнення будь-якої мети. Цим відрізняється розглядуваний режим від надання державою окремих пільг по оподаткуванню або митних операціях. Спеціальний преференційний режим

може надаватися як адресно, тобто інвесторам у конкретній галузі або підгалузі пріоритетного розвитку, за договорами про вільну торгівлю деякими видами товарів, так і на певній території [1].

Юридична конструкція спеціального режиму господарювання відрізняється множинністю ланок, специфікою взаємодії та взаємопов'язаності норм, які регулюють організаційно-господарські та виробничо-господарські відносини, різноманітністю горизонтальних та вертикальних зв'язків [2].

Під спеціальним правовим режимом Л. В. Таран розуміє особливий порядок правового регулювання певних суспільних відносин, який встановлюється щодо конкретного кола об'єктів або *сфері їхньої діяльності* і який відрізняється від загального режиму або пільговою, або обмежувальною направленістю регулювання, обумовленою публічним інтересом, що проявляється в усіх елементах його механізму, а саме, через гарантії, пільги, форми державної підтримки, обмеження, заборони та додаткові підстави юридичної відповідальності [3, с. 86].

О. Р. Зельдіна (O. R. Zeldina) вважає, що спеціальний режим господарювання – це правовий режим, що визначає порядок організації та здійснення господарської діяльності на певній території, *у певній галузі економіки*, який відрізняється від загального режиму господарської діяльності, передбаченого законодавством, і вводиться державою з певними цілями для забезпечення публічних і приватних інтересів за допомогою встановлення обмежень та/чи заохочень для суб'єктів господарювання, а також збирає воедино норми права про специфіку організації та здійснення господарської діяльності і є інститутом господарського права [4].

Слід звернути увагу на те, що обидва визначення передбачають, що спеціальний режим господарювання може бути впроваджений для здійснення певного особливого виду діяльності, і не пов'язують поняття спеціального режиму з можливістю його розповсюдження виключно за територіальною ознакою. Проте не всі науковці поділяють цю думку. Так, О. П. Подцерковний (O. P. Podtserkovnyi) зауважує, що у власному розумінні цього слова спеціальний режим господарювання слід пов'язати лише з територіальною ознакою, розповсюджуючи на нього положення про вільні економічні зони, зони пріоритетного розвитку, виключні морські економічні зони, охоронні зони, зони стихійного лиха та прикордонні території, надзвичайної екологічної ситуації тощо. Науковець стверджує, що якщо розглядати спеціальний правовий режим господарювання за організаційно-суб'єктною ознакою, тобто для окремих суб'єктів господарювання залежно від виду їхньої діяльності, то поняття спеціального режиму втратить свою визначеність, оскільки доведеться створити спеціальний режим для усіх галузей господарства [2, с. 591].

Однак чи правильно було б підтримати цю позицією, адже законодавство України передбачає спеціальні режими господарювання в окремих галузях народного господарства? Так, частина 1 ст. 414 Кодексу вказує, що законом України за поданням Кабінету Міністрів України може запроваджуватися спеціальний режим господарювання в окремих галузях народного господарства як з метою стабілізації галузі, так і з метою прискореного розвитку. Як правило, такий режим господарювання має пільгову спрямованість і вводиться для підтримки окремої галузі [5].

Наприклад, Закон України від 19.09.97 р. «Про стимулювання виробництва автомобілів в Україні» з метою створення умов для залучення інвестицій (у тому числі іноземних) у вітчизняне автомобілебудування запроваджує спеціальний режим господарювання. Зазначений режим запроваджувався строком до 1 січня 2008 р. і мав пільгову спрямованість для підприємств з виробництва автомобілів і запасних частин до них. Законом України від 18.11.1999 р. «Про заходи щодо державної підтримки суднобудівної промисловості в Україні» з метою ефективного використання виробничого, науково-технічного та експортного потенціалу і підвищення конкурентоспроможності вітчизняного суднобудування, в тому числі малотоннажного, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, зокрема іноземних, зниження витрат на будівництво суден і поповнення обігових коштів суднобудівних підприємств на період з 01.01.2000 р. до 01.01.2012 р. запроваджується спеціальний режим господарювання в суднобудівній промисловості [6].

Таким чином, можна зробити висновок, що не всі галузі господарства потребують впровадження спеціального режиму господарювання, оскільки такий режим здійснюється за певних умов та задля досягнення певної мети, такої як залучення інвестицій та активізація підприємницької діяльності, розподіл ризиків, або прискорення розвитку окремої галузі.

У Господарському кодексі України спеціальним режимам господарювання присвячено окремий розділ. Законодавець відносить до них режими, що діють у спеціальних (вільних) економічних зонах, концесії та інші спеціальні режими [5]. Виходячи із закріплених у ГК норм, можна умовно поділити спеціальні режими на ті, що пов'язані з певною територією, галуззю або станом (надзвичайний, воєнний стан), та концесії, питання щодо спеціального режиму яких є спірним.

Спеціальні режими також можна диференціювати залежно від чинників, що їх спричинили. Так, існують спеціальні правові режими, що створені на реалізацію окремих напрямів політики держави. Причиною їхнього впровадження є досягнення певної економічної, екологічної, оборонної або іншої мети. Прикладом можуть слугувати спеціальні (вільні) економічні зони, території пріоритетного розвитку, спеціальні режими окремих галузей народного господарства, тощо. Зазвичай такі спеціальні режими охоплюють собою систему заходів організаційно-господарського та адміністративного впливу на відносини та покликані стимулювати, прискорювати розвиток певної території або галузі господарювання.

Так, затверджена КМУ Державна програма активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки має на меті забезпечити прискорення розвитку пріоритетних галузей національної економіки [7].

У 2012 р. прийнято Закон України «Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості», яким суднобудування визначено пріоритетною галуззю економіки. Цим Законом запропоновано у встановлені строки провести економічний експеримент з метою створення підприємствам суднобудівної промисловості умов, необхідних для збільшення обсягу виробництва продукції та надходжень до державного бюджету, за рахунок підвищення ефективності й конкурентоспроможності продукції суднобудування. Тобто мова йде про неназваний спеціальний правовий

режим, що поширюється на підприємства суднобудівної галузі, який включає в себе і надання державних гарантій, і звільнення у встановлених законом випадках від сплати податку на додану вартість і митних платежів, надання інших податкових пільг та видів державної підтримки тощо [8].

Однак Закон став об'єктом суворої критики О. Подцерковного, який вважає, що надання таких преференцій підприємствам суднобудівної галузі перетворить їх на аутсайдерів бізнесу, спотворить економічну конкуренцію і створить несприятливі умови для національних виробників сировини й обладнання. Науковець висловлює думку, що на противагу прямій допомозі у вигляді господарсько-правових засобів регулювання економічних відносин, втручання держави має бути обмежене створенням умов для підвищення бізнес-активності вітчизняних підприємств та заохочення їх до капіталовкладень у складні й наукоємні напрями діяльності [9].

Проте робити висновки про ефективність економічного експерименту у суднобудівній галузі наразі зарано, оскільки він триватиме до 1 січня 2023 р.

Існує й інша група спеціальних режимів, упровадження яких обумовлено об'єктивними особливостями відносин, що складаються. Наприклад, на специфічній території, такій як виключна (морська) економічна зона або державний кордон, виникають нетипові для інших місцевостей відносини, які потребують окремого регулювання. Ця група спеціальних режимів так само не обмежується особливими зонами та територіями, адже існують специфічні відносини, що виникають на всій території країни незалежно від місцевості. Специфіка таких відносин може бути обумовлена їх нетиповим об'єктом чи предметом або виключними суб'єктами, між якими виникають зв'язки.

Так, Т. Ю. Іванійчук (Т. Yu. Ivaniichuk) говорить про правовий режим обігу лікарських засобів. Він погоджується з позицією В. Пашкова, який довів, що лікарські засоби як особливий об'єкт майнових прав залежно від загальних правових ознак та внутрішньої класифікації знаходяться в певному правовому режимі. Загальний правовий режим обігу лікарських засобів складається з окремих регуляторів. Тобто, це встановлений в стандартах, нормах і правилах порядок їх виробництва, виготовлення, зберігання, транспортування, пересилання, оптової та роздрібною реалізації, придбання і використання. Обіг лікарських засобів є комплексним правовідношенням, що охоплює на різних стадіях відмінні за характером відносини між різними суб'єктами [10].

Отже, можна виділити загальний правовий режим лікарських засобів як товару, та спеціальний правовий режим у сфері обігу лікарських засобів, які мають особливості, пов'язані з об'єктом регулювання, способом реалізації у визначеній правовій сфері тощо. За загальними ознаками лікарські засоби мають певні юридичні особливості: виробництво або виготовлення в умовах аптеки, зберігання, транспортування, оптова реалізація здійснюються лише при наявності ліцензії, відпускаються населенню лише через аптечну мережу тощо.

Ці особливості знайшли своє відображення і в нормативно-правових актах. Так, відповідно до розділу 3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібною торгівлі лікарськими засобами визначено спеціальні вимоги до персоналу, що займається

виробництвом лікарських засобів (в умовах аптеки), оптовою та роздрібною торгівлею лікарськими засобами, а розділ 5 визначає особливості провадження діяльності аптечних кіосків [10].

Так само, як і обіг лікарських засобів, інноваційний процес є складним, багатостадійним явищем, протягом якого складаються правовідносини різноманітного характеру, об'єктом яких виступає певний інноваційний продукт. А діяльність з його створення та комерціалізації характеризується підвищеною ризикованістю. Отже, для впровадження ефективного стимулювання інноваційної діяльності спеціального режиму необхідно враховувати усі об'єктивні особливості цієї галузі.

Наразі спеціальні режими інноваційної діяльності існують тільки у виді спеціальних економічних зон. Спеціальні (вільні) економічні зони можна описати як окремі ділянки території України з чітко обумовленими кордонами, створені з метою залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, розбудови інфраструктури, створення робочих місць, збільшення експорту товарів тощо. Задля реалізації поставлених цілей на цих територіях вводиться спеціальний режим господарювання, який передбачає податкові, митні, валютно-фінансові пільги та інші преференції для суб'єктів господарювання.

Статтею 3 Закону України «Про загальні засади створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» до них віднесено такі функціональні типи територій: вільні митні зони і порти, експортні, транзитні зони, митні склади, технологічні парки, технополіси, комплексні виробничі зони, туристсько-рекреаційні, страхові, банківські тощо [11].

Прийнята у 1994 р. Концепція створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні (нечинна), вперше визначила види ВЕЗ та їх характеристику [12]. Зокрема, виділено науково-технічні зони – ВЕЗ, спеціальний правовий режим яких орієнтований на розвиток наукового і виробничого потенціалу, досягнення нової якості економіки через стимулювання фундаментальних і прикладних досліджень, з подальшим впровадженням результатів наукових розробок у виробництво. Вони можуть існувати у формі регіональних інноваційних центрів-технополісів, районів інтенсивного наукового розвитку, високотехнологічних промислових комплексів, науково-виробничих парків (технологічних, дослідницьких, промислових, агропарків), а також локальних інноваційних центрів та опорних інноваційних пунктів.

Спеціальні (вільні) економічні зони створюються окремим законом для кожної конкретної зони, або групи зон та функціонують протягом визначеного строку [13]. Так, Законом України «Про спеціальний правовий режим діяльності технологічних парків в Україні» на території нашої держави створено 16 технопарків, на території яких протягом 15 років з моменту їх утворення діє спеціальний режим інноваційної діяльності, який передбачає надання державної підтримки щодо стимулювання діяльності технологічних парків, їх учасників та спільних підприємств при реалізації проектів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків. Попри це, далеко не всі створені технопарки змогли організувати свою діяльність за минулий період.

Ще одним типом СЕЗ, покликаним стимулювати розвиток інновацій, є технополіс. Технополіс – це спеціальна економічна зона, у межах території якої

впроваджено спеціальний режим інноваційно-інвестиційної діяльності з метою активізації наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, інтенсифікації процесів передачі їх результатів у реальний сектор економіки і виробництва на їх основі високотехнологічної продукції, підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних товарів (робіт, послуг) на внутрішньому та зовнішньому ринках для виконання обраної за стратегічну інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки України, розбудови наукової, інноваційної та соціальної інфраструктури, а також стимулювання соціально-економічного розвитку регіону завдяки реалізації його наукового і промислового потенціалу.

Спеціальний режим господарювання технополісу застосовується щодо реалізації інноваційного та інвестиційного проекту, який відповідає одному з пріоритетних видів господарської діяльності, отримав позитивний висновок експертної установи, а з суб'єктом господарювання – виконавцем проекту укладено договір про його реалізацію. Такий спеціальний режим включає пільговий режим оподаткування; спрощений порядок бухгалтерського обліку; митні пільги щодо товарів, необхідних для реалізації проекту; пільговий режим соціального забезпечення фізичних осіб, залучених до реалізації проекту; спрощений порядок залучення іноземних громадян для реалізації проектів; пріоритетне право отримання у користування земельних ділянок для їх забудови з метою реалізації проектів. До того ж, зазначений проект може передбачати можливість та алгоритм реалізації наукових інноваційних проектів вищими навчальними закладами, що знаходяться на території технополісу, а також відповідальність за порушення умов спеціального режиму та договору про реалізацію інноваційного або інвестиційного проекту. Загальний порядок створення і функціонування технополісів запропоновано проектом Інноваційного кодексу України [14].

Крім того, проект Інноваційного кодексу передбачає також створення спеціального режиму інноваційної діяльності не тільки за територіальною ознакою, як технополіс, а саме за критерієм специфіки діяльності та її пріоритету для економіки України. Так, під спеціальним режимом інноваційної діяльності розуміється вид правового регулювання інноваційної діяльності, що передбачає особливий порядок реалізації інноваційних проектів суб'єктами інноваційної діяльності, який запроваджується для досягнення визначених державою цілей, таких як підвищення ефективності науково-технічної та інноваційної політики, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсозберігаючих технологій, впровадження вітчизняних науково-технічних розробок та забезпечення випуску високотехнологічної інноваційної продукції, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції тощо.

Висновки. Зміст правового режиму визначається чинниками, що спричиняють його впровадження. По-перше, це може бути як економічна мета, досягнення якої потребує окремого порядку застосування та дії законодавства, так і специфіка певного виду діяльності, території чи стану, за якої здійснення господарської діяльності на загальних засадах неможливе або неефективне. По-друге, що стосується саме інноваційної діяльності, то це специфічна господарська діяльність, яка характеризується надзвичайно високим рівнем комерційної ризикованості, тому запровадження для її стимулювання спеціального

режиму має на меті перш за все мінімізувати ризики, зацікавити потенційних інвесторів і забезпечити належне фінансування.

Одну з моделей спеціального режиму інноваційної діяльності закріплено в Законі України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків». Цей Закон регулює переважно діяльність щодо створення інновацій, що здійснюється науково-дослідними інститутами, які є лише окремим елементом національної інноваційної системи. Проте проблема підвищення ефективності діяльності технопарків актуалізує питання удосконалення змісту спеціального режиму їх діяльності.

До того ж, технопарк – не єдина форма впровадження спеціального режиму. Спеціальний правовий режим інноваційної діяльності – багатоваріативне поняття, яке має охоплювати всі етапи інноваційного процесу, від виникнення ідеї й розробки інноваційного продукту до його реалізації або експорту інноваційної продукції, і стимулювати діяльність усіх суб'єктів національної інноваційної системи, включаючи як інноваційні підприємства, науково-дослідні інститути та вищі навчальні заклади, так і інвесторів, венчурні фонди та інших зацікавлених осіб.

Але об'єктом спеціального режиму господарювання може стати інноваційний розвиток окремих галузей та видів виробництв, зокрема, щодо запровадження до їх виробничої бази нових технологій. Таким об'єктом може і має бути обіг цілої низки технологій, що віднесені до новітніх технологічних укладів, зокрема – біотехнології, інформаційні технології тощо.

Список літератури:

1. Крупа Л. В. Спеціальний правовий режим і проект Цивільного кодексу України. *Вісник Університету внутрішніх справ*. 1999. Вип. 6. С. 264–267. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnivs_1999_6_71.
2. Подцерковний О. П., Квасніцька О. О., Смітюх А. В. та ін. *Господарське право: підручник / за ред. О.П. Подцерковного*. Харків: Одиссей, 2012. 640 с.
3. Таран Л. В. Специальный правовой режим предпринимательской деятельности в свободных экономических зонах Украины (комплексное исследование): монографія. Харків: Видавець СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2004. 256 с.
4. Зельдіна О. Спеціальний режим господарювання як інститут господарського права. *Право України*. 2006. №4. С. 57–60.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22.
6. Коментар до Господарського кодексу України. URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/hku.html>
7. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013–2014 роки: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 р. № 572. *Офіційний вісник*. 2013. № 66. С. 12.
8. Про проведення економічного експерименту щодо державної підтримки суднобудівної промисловості: Закон України від 06.09.2012 р. № 5209-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 36. Ст. 469.
9. Подцерковний О. Системне економіко-правове стимулювання розвитку галузей економіки (на прикладі суднобудування). *Юридичний вісник*. 2014. № 1. С. 57–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_1_12.
10. Іванійчук Т. Ю. Механізм правового регулювання обігу лікарських засобів, як складова його правового режиму. *Форум права*. 2014. № 2. С. 149–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_2_27.
11. Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон від 13.10.1992 р. № 2673-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>.
12. Концепція створення спеціальних (вільних) економічних зон в Україні: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.1994 р. № 167. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/167-94-%D0%BF>.

13. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16.07.1999 № 991-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 32.
14. Проект Інноваційного кодексу України. Харків: Право, 2012. 168 с.

References:

1. Krupa, L.V. (1999). Spetsialnyi pravvyi rezhym I proekt Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy. *Visnyk universytetu vnutrishnikh sprav*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnvvs_1999_6_71 [in Ukrainian].
2. Podtserkovnyi, O.P., Kvasnitska, O.O., Smitiukh, A.V. et al. (2012). *Hospodarske pravo: pidruchnyk*. O.P. Podtserkovnyi (Ed.). Kharkiv: Odissei [in Ukrainian].
3. Taran, L.V. (2004). Spetsialnyi pravovoy rezhim predprinimatelskoy deyatelnosti v svobodnykh ekonomicheskikh zonah Ukrainy (kompleksnoe issledovanie). Kharkiv: Vidavets SPD FO Vapniarchuk N. M. [in Ukrainian].
4. Zeldina, O. (2006). Spetsialnyi rezhym hospodariuvannya yak instytut hospodarskoho prava. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*. [in Ukrainian].
5. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-IV. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18, 19–20, 21–22.
6. Komentar do Hospodarskoho kodeksu Ukrainy. URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/hku.html> [in Ukrainian].
7. Derzhavna prohrama aktyvizatsii rozvytku ekonomiky na 2013–2014 roky: zatverdzhena Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.08.2013 № 572. (2013). *Ofitsiyni visnyk*, 66, 12.
8. Pro provedennia ekonomichnoho eksperymentu shchodo derzhavnoi pidtrymky sudnobudivnoi promyslovosti: Zakon Ukrainy vid 06.09.2012 № 5209-VI (2013). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 36, 469.
9. Podtserkovnyi, O. (2014). Systemne ekonomiko-pravove stymuliuвання rozvytku haluzei ekonomiky (na prykladi sudnobuduvannya) *Yurydychnyi visnyk – Law Gazette*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_1_12 [in Ukrainian].
10. Ivaniichuk, T.Iu. (2014). Mekhanizm pravovoho rehuliuвання obihu likarskykh zasobiv, yak skladova yoho pravovoho rehymu. *Forum prava – Law Forum*. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_2_27 [in Ukrainian].
11. Pro zahalni zasady stvorennia i funktsionuvannya spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon: Zakon vid 13.10.1992 № 2673-XII. (1992). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2673-12>.
12. Kontsepsiia stvorennia spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon v Ukraini: zatverdzhena Postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.08.1994 r. № 167. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/167-94-%D0%BF>.
13. Pro spetsialnyi rezhym innovatsiinoi diialnosti tekhnolohichnykh parkiv: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 № 991-XIV. (1999). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy*, 32, 57.
14. Proekt Inovatsiinoho kodeksu Ukrainy. (2012). Kharkiv: Pravo.

Wakim W.E., Postgraduate Student of the Department of Economic Law, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: misswakim06@gmail.com ; ORCID 0000-0003-4702-5283

Methodology of formation of special regime of the innovation activities: articulation of issue

The concept, functional types and the basic features of special regimes of management were considered. The Ukrainian legislation contains no definition of a special legal regime. However, the academic lawyers had worked hard to formulate a common definition of this term. The special regime of management for a specific range of objects or the sphere of their activities that determines the organization and implementation of economic activity procedure in a particular area of economic activity within the jurisdiction of certain areas of economic activity, different from the general was established. The objectives and features of introduction of special legal regimes of management in the different sectors of the economy as illustrated by the shipbuilding and the distribution of drugs were analyzed. The analysis of national legislation of Ukraine on the models of specific regimes of innovation activities was carried out. The elements of national innovation system, which could potentially be subject to a special regime of innovation activities were proposed.

Keywords: innovation activities; special regime; technology park; types of special regimes; special economic zone; technopolis.

Надійшла до редколегії 15.05.2017 р.